

На основу члана 69. Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр.135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18– др. закон и 94/24 – др. закон), члана 9. став 2, члана 107. Закона о водама („Службени гласник РС“, бр.30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 – др. закон), члана 7. став 1. Одлуке о Буџетском фонду за заштиту животне средине Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр.76/09 и 104/18), члана 2. и 72. Пословника о раду Градског већа Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр.1/13, 95/16, 98/16, 124/16, 144/16, 117/20 и 3/25) и Програма коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине Града Ниша за 2025. годину („Службени лист Града Ниша“ бр.25/25),

Градско веће Града Ниша на седници одржаној, дана 13.05.2025. године, доноси

ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА ЕКОЛОШКОГ И ХЕМИЈСКОГ СТАТУСА КВАЛИТЕТА ПОВРШИНСКИХ ВОДА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА НИША ЗА 2025/2026. ГОДИНУ

Површинске воде на територији Града Ниша, изложене су утицајима различитих концентрисаних и расутих загађивача.

Циљ реализације Програма праћења еколошког и хемијског статуса површинских вода на територији Града Ниша је добијање информација о квалитету површинских вода на територији Града, потребних за планирање мера заштите од нежељених ефеката загађења и управљање ризиком путем превентивног деловања, у циљу заштите и очувања здравља људи и животне средине.

Програмом праћења еколошког и хемијског статуса површинских вода на територији Града Ниша, утврђује се број водних тела, број и распоред мерних места, обим, врста, учесталост мерења, индикатори загађења и њихово праћење, листа параметара контроле квалитета површинских вода као и динамика праћења.

На основу података добијених вишегодишњим праћењем и испитивањем, и на основу искустава мониторинга, Програмом праћења еколошког и хемијског статуса површинских вода на територији Града Ниша, предвиђено је праћење квалитета следећих водних тела: **Нишава, Јужна Морава, Кутинска, Топоничка и Јелашничка река.**

I - ОСНОВЕ ПРОГРАМА

Акредитованој кући остављамо могућност да уради додатне анализе уколико сматра да је у датом периоду потребно.

Град Ниш као јединица локалне самоуправе, један је од субјеката система заштите животне средине, са обавезом очувања и унапређења животне средине и у том смислу сваке године доноси и реализује Програм праћења еколошког и хемијског статуса површинских вода за своју територију, обезбеђивањем континуалне контроле, мониторинга и квалитета површинских вода, у складу са законским прописима.

Резултати мониторинга површинских вода, поуздано указују на изворе и врсте загађења, као и на степен њиховог утицаја на деградацију водених екосистема.

Програмом се утврђује: број водних тела, распоред мерних места, обим, врста, учесталост мерења, индикатори загађења, њихово праћење и листа параметара.

II - ЦИЉ ПРОГРАМА

Циљ реализације Програма праћења еколошког и хемијског статуса површинских вода на територији Града Ниша је добијање информација о квалитету површинских вода на територији Града, потребних за планирање мера заштите од нежељених ефеката загађења и управљање ризиком путем превентивног деловања, у циљу заштите и очувања здравља људи и животне средине.

Праћење квалитета површинских вода представља и значајан елемент управљања водама, а огледа се у праћењу еколошког стауса, са примарним циљем унапређења квалитета површинских вода, на локалном и националном нивоу.

III – МЕРНА МЕСТА, ЛИСТА ПАРАМЕТАРА И ДИНАМИКА УЗОРКОВАЊА

Програмом праћења еколошког и хемијског статуса површинских вода на територији Града Ниша, утврђује се број водних тела, број и распоред мерних места, обим, врста, учесталост мерења, индикатори загађења и њихово праћење, листа параметара контроле квалитета површинских вода, динамика праћења и начин достављања података, односно извештавања.

На основу података добијених вишегодишњим праћењем и испитивањем, и на основу искустава мониторинга, Програмом праћења еколошког и хемијског статуса површинских вода на територији Града Ниша за 2025/2026. годину, предвиђено је праћење квалитета следећих водних тела: **Нишава, Јужна Морава, Кутинска, Топоничка и Јелашничка река**. Одлуком о утврђивању Пописа вода I реда („Службени гласник РС“, бр. 83/10), наведени водотоци припадају водоточима I реда, осим Јелашничке реке која није у наведеном попису.

Праћењем су обухваћена водна тела на ширем подручју Града Ниша, на којима се контрола обавља на мерним местима чије ће тачне координате бити саставни део Уговора.

Водно тело	Ред. бр.	Мерно место
Река Нишава	1.	Нишава, на потезу цркве Св. Петка Иверица (преко пута)
	2.	Нишава, на потезу улива Малчанске реке
	3.	Нишава код „Диса“
	4.	Нишава, код Бенетон-а
	5.	Нишава иза хотела Мај Плејс
	6.	Нишава, 100m узводно од улива из колектора отпадних вода
	7.	Нишава, 300m низводно од улива из главног колектора отпадних вода
	8.	Нишава, 100m пре улива у Јужну Мораву
Река Јужна Морава	1.	Јужна Морава иза „Даком“-а
	2.	Јужна Морава, у нивоу села Мезграја 100m низводно од Железничког моста

Кутинска река	1.	Кутинска река, пружни прелаз код „Nissal“-а
Топоничка река	1.	Топоничка река, потез пре уласка у село Миљковац
	2.	Топоничка река, 100m узводно од улива отпадних вода Специјалне психијатријске болнице у Горњој Топоници
	3.	Топоничка река, 300m низводно од улива отпадних вода Специјалне психијатријске болнице у Горњој Топоници
Јелашничка река	1.	Јелашничка река, мост на улазу у село Јелашница из правца Нишке Бање

Са наведеном динамиком узорковања било би испитано 90 узорака.

У складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту као и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр.50/12), у узорцима површинских вода и муља (ситнозрног седимента) испитиваће се следећи физичко – хемијски и микробиолошки параметри:

ПАРАМЕТАР	ЈЕДИНИЦЕ МЕРЕ
ОПШТИ	
рН	
Суспендоване материје	mg/l
Кисеонични режим	
Растворени кисеоник	[mg O ₂ /l]
Засићеност воде кисеоником	%
-нестратификована вода	
БПК ₅	[mg O ₂ /l]
ХПК (бихроматна метода)	[mg O ₂ /l]
Укупни органски угљеник (ТОС или UV екстинција на 254nm)	[mg/l]
НУТРИТИЈЕНТИ	
Укупан азот	[mg N/l]
Нитрати	[mg N/l]
Нитрити	[mg N/l]
Амонијум јон	[mg N/l]
Укупан фосфор	[mg P/l]

Ортофосфати	[mg P/l]
САЛИНИТЕТ	
Хлориди	[mg/l]
Укупни заостали хлор (параметар је предвиђен за салмонидне и ципринидне површинске воде – I и II класа вода)	[mg/l HOCl]
Сулфати	[mg/l]
Укупна минерализација	[mg/l]
Електропроводљивост на 20°C	[mS/cm]
МЕТАЛИ	
Арсен	[µg/l]
Бор	[µg/l]
Бакар	[µg/l]
Цинк	[µg/l]
Хром (укупни)	[µg/l]
Гвожђе (укупно)	[µg/l]
Манган (укупни)	[µg/l]
ОРГАНСКЕ СУПСТАНЦЕ	
Фенолна једињења феноли – C ₂ H ₅ ОН	[µg/l]
Нафтни угљоводоници	
Површински активне материје (као лаурилсулфат)	[µg/l]
МИКРОБИОЛОШКИ ПАРАМЕТРИ	
Фекални колиформи	cfu/100ml
Укупни колиформи	cfu/100ml
Цревне ентерококе	cfu/100ml
Број аеробних хетеротрофа (метода Kohl)	cfu/1ml

Листа метода и стандарда, који се користе за узорковање површинских вода, анализа узорака и обрада података, обухвата списак референтних метода и стандарда, који ће се користити при реализацији програма за узорковање, анализу узорака и оцењивање вредности концентрација. Акредитованој кући остављамо могућност да уради додатне анализе уколико сматра да је у датом периоду потребно.

Стручна акредитована институција, која врши испитивање површинских вода, у обавези је да у извештају о испитивању површинских вода, наведе листу метода и стандарда који се користе за узорковање, анализу узорака и обраду података. Тумачење резултата испитивања врши се на основу важеће законске регулативе.

Узорковање површинских вода вршиће се током 2025. и 2026. године, а динамика узорковања подразумева квартално (сезонско) узорковање и испитивање.

У периоду трећег квартала 2025. године (јул, август и септембар) узорковање ће се вршити у два од ова три месеца.

У периоду четвртог квартала 2025. године (октобар, новембар и децембар) – узорковање ће се вршити у једном од ова три месеца.

У периоду првог квартала 2026. године (јануар, фебруар и март) – узорковање ће се вршити у једном од ова три месеца.

У периоду другог квартала 2026. године (април, мај и јун) – узорковање ће се вршити у два од ова три месеца.

Временски периоди узорковања и испитивања површинских вода биће дефинисани оперативним планом динамике реализације, од стране стручне акредитоване институције, која врши испитивање квалитета површинских вода.

IV – ИЗВЕШТАВАЊЕ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА

Извештај о мониторингу површинских вода садржи: број водних тела, број, распоред и положај мерних места, листу анализираних параметара, методе и стандарде који се користе за узорковање, граничне вредности физичко – хемијских и микробиолошких параметара прописаног статуса, резултате анализе узорака, обраду података, процену еколошког статуса површинских вода на основу анализираних параметара, као и податке о стручној акредитованој институцији која врши испитивање квалитета површинских вода.

Подаци о узорковању и резултати лабораторијског испитивања квалитета површинских вода на територији Града Ниша, достављаће се у складу са динамиком реализације Програма, кроз извештаје, Градској управи за имовину, привреду и заштиту животне средине, најкасније у року од 20 дана по истеку месеца, у коме је вршено узорковање и испитивање, са по два примерка у писаној и електронској форми, погодној за унос у информациони систем.

Годишњи извештаји о резултатима испитивања квалитета површинских вода на територији Града Ниша у 2025. и 2026. години, достављаће се у року од 40 дана, од завршетка извештајног периода, за сваку календарску годину. Уз Годишњи извештај за 2025. годину доставља се и Коначни извештај, који обухвата период реализације Програма (2025/2026.година). Годишњи извештаји треба да садрже стручна тумачења резултата испитивања квалитета површинских вода на територији Града Ниша.

Резултати анализе узорака површинских вода приказују се у извештају табеларно, графички (мапирање мерних места испитивања) и текстуално, са закључком о стању површинских вода, предлогом мера, као и описом начина и предлога динамике даљих испитивања површинских вода.

Уз извештаје о узорковању лабораторијског испитивања, потребно је у електронском облику, доставити и скраћену верзију извештаја, прилагођену за објављивање на званичној интернет страници Града Ниша.

Подаци добијени реализацијом Програма праћења еколошког и хемијског статуса површинских вода на територији Града Ниша, достављају се Агенцији за заштиту

животне средине до 31. марта текуће године за претходну годину и користе се за оцењивање квалитета површинских вода и саставни су део информационог система заштите животне средине.

V - АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Реализација Програма праћења еколошког и хемијског статуса површинских вода на територији Града Ниша за 2025/2026. годину укључује реке: Нишава, Јужна Морава, Кутинска, Топоничка и Јелашничка и обухвата три фазе:

I фаза – Доношење Програма праћења еколошког и хемијског статуса површинских вода на територији Града Ниша, за 2025/2026. годину од стране Градског већа Града Ниша;

II фаза – Избор стручне акредитоване институције, која ће вршити праћење квалитета површинских вода спровођењем поступка јавне набавке и закључење Уговора;

III фаза – Реализација Програма од стране изабране стручне акредитоване институције.

Образложење

На основу члана 69. Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр.135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18– др. закон и 94/24 – др. закон), члана 9. став 2, члана 107. Закона о водама („Службени гласник РС“, бр.30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 – др. закон), члана 7. став 1. Одлуке о Буџетском фонду за заштиту животне средине Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр.76/09 и 104/18) и члана 2. и 72. Пословника о раду Градског већа Града Ниша („Службени лист Града Ниша“, бр.1/13, 95/16, 98/16, 124/16, 144/16, 117/20 и 3/25) и Програма коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине Града Ниша за 2025. годину („Службени лист Града Ниша“ бр.25/25), Град Ниш као јединица локалне самоуправе је један од субјеката система заштите животне средине са обавезом чувања и унапређења животне средине.

Мониторинг квалитета површинских вода, врши се у складу са Законом о водама („Службени гласник РС“, бр.30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 – др. закон), којим је укључена и Оквирна директива о водама ЕУ (2000/60/ЕС), и Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр.50/12).

Примарни циљ реализације Програма праћења еколошког и хемијског статуса површинских вода на територији Града Ниша је унапређење квалитета површинских вода, на локалном и националном нивоу.

Програм праћења еколошког и хемијског статуса квалитета површинских вода на територији Града Ниша за 2025/2026. годину, доноси Градско веће Града Ниша, а финансирање Програма одобрава Градоначелник Града Ниша.

Средства за реализацију овог Програма у износу од 1.800.000,00 динара, предвиђена су Одлуком о буџету Града Ниша за 2025. годину („Службени лист Града Ниша“, бр. 144/2024), из средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине

Града Ниша, у Разделу 9 - Градска управа за имовину, привреду и заштиту животне средине, Глава 9.01- Градска управа за имовину, привреду и заштиту животне средине, Програм 6 - Заштита животне средине, Програмска активност 0401 - 0002 - Праћење квалитета елемената животне средине, Функција 560 - Заштита животне средине неквалификована на другом месту, на позицији 310, од укупно намењене апропријације од 13.500.000,00 динара.

Програм праћења еколошког и хемијског статуса површинских вода на територији Града Ниша за 2025/2026. годину, доноси Градско веће Града Ниша, а финансирање Програма одобрава Градоначелник Града Ниша.

Програм објавити у „Службеном листу Града Ниша“.

Број: 712-2/2025-03

У Нишу, 13.05.2025. године

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА НИША

Председник

Драгослав Павловић